

Mediul virtual și noile servicii oferite de către bibliotecă

Mihaela Bărbulescu În societatea noastră, informația se vehiculează cu repeziciune mai ales prin intermediul internetului care face acum parte din viața noastră de zi cu zi. La distanță de doar câteva click-uri putem regăsi de cele mai multe ori ceea ce ne interesează.

În acest nou spațiu informațional, bibliotecă încearcă să se adapteze la nevoile utilizatorilor săi care solicită din ce în ce mai mult informația în format electronic, încercând în același timp să fie în pas cu noile tehnologii. Astfel, putem spune că bibliotecă, în acest nou mediu, înglobează atât vechea imagine, adică spațiul fizic efectiv: sălile de lectură și împrumut, depozitele și de asemenea include și un spațiu virtual, unde la o adresă de internet se poate regăsi fața virtuală a bibliotecii, care poate include, printre altele, programul de funcționare, colecția de care dispune, serviciile oferite, baze de date și posibilitatea de a conversa direct cu un bibliotecar fie prin instant messenger, fie prin intermediul unui alt program; în acest fel, bibliotecă poate fi la dispoziția utilizatorilor săi 24 de ore din 24. Ideea de bibliotecă capătă în acest fel o mult mai mare amploare.

În această idee, vreau să prezint în cele ce urmează bibliotecă medicală a unei universități americane. Este vorba de Welch Medical Library a Universității Johns Hopkins din Baltimore, Maryland, localizată pe coasta de est a Statelor Unite ale Americii, bibliotecă ocupând locul 10 la mai multe capitole în cadrul ierahizării bibliotecilor din aceasta țară.

William H. Welch Medical Library aparține de Johns Hopkins University și a fost fondată în anul 1929. Începând cu anii '80, principalul scop al bibliotecii a fost acela de a dezvolta un sistem integrat de bibliotecă care să poată permite utilizatorilor săi să interacționeze de la distanță cu resursele bibliotecii. A fost una dintre primele bibliotecii care a oferit căutare on-line a diverselor materiale pentru

utilizatorii săi. Bibliotecă și-a dezvoltat propriul său sistem integrat de bibliotecă până în anul 1984, fiind una din cele trei bibliotecii care au dezvoltat sisteme de acest fel din S.U.A.

Până în anul 2000, impactul utilizării calculatoarelor și existența World Wide Web-ului a făcut posibil acest lucru. Astfel, bibliotecă se poate mândri că oferă utilizatorilor săi servicii diversificate care permit ca utilizatorul să aibă materialul solicitat chiar pe propriul său calculator/desktop: desktop delivery (livrare electronică a documentului în format electronic). Colecția de jurnale în format printat s-a diminuat din ce mai mult și de asemenea posibilitatea livrării electronice a materialului solicitat a dus și la micșorarea solicitărilor de a face copii xerox.

Colecția electronică cuprinde 4429 jurnale, 655 e-books și 386 baze de date. În 2002, s-a dezvoltat aplicația MyWelch un portal academic individualizat, care contabilizează mai mult de 5000 de conturi de utilizatori; intrarea pe această aplicație aproape s-a dublat în ultimii doi ani. În aceeași perioadă, numărul de vizualizări a paginii de internet a bibliotecii a crescut cu 43%. Mai mult de 90% din colecția de jurnale este pe internet și poate fi accesată și căutată în mai multe moduri. Un procent mai mare de 80% din colecția bibliotecii este în legătură cu PubMed.

Bibliotecă are aproximativ 80 angajați care lucrează în 7 departamente: Sistemul de tehnologie avansată și informațională, Finanțe și administrație, Comunicare și Serviciul de Legătură, Serviciul bibliotecar digital, Serviciul educațional și de informație și Serviciul central al Welch.

Adresa de internet a bibliotecii este <http://www.welch.jhu.edu/> fiind ușor accesibilă, interfața este deosebit de prietenoasă și permite regăsirea cu ușurință a informației dorite. Informația este perfect structurată, bine așezată pe site și poate fi utilă atât utilizatorilor săi care au un cont și o parolă necesare accesării serviciilor pe care bibliotecă le oferă, dar este accesibilă și pentru cei care vizitează acest site, existând posibilitatea consultării anumitor baze de date prin accesare link-ului „Guest Access”.

Bibliotecarii din Welch Medical Library și-au denumit Bibliotecă virtuală – Bibliotecă „Wherever you are”: Bibliotecă „Oriunde te-ai afla”. Această acțiune a avut ca punct de plecare anul 2001 când s-a dorit crearea unei singure surse pentru toate

materialele solicitate și disponibilitatea acestor materiale oriunde s-ar afla utilizatorii săi. Anul 2012 a fost ales ca dată la care acest sistem va fi funcțional și care trebuie să asigure utilizatorilor săi trei componente esențiale:

- o colecție sută la sută electronică;
- un sistem excelent de regăsire a informației;
- serviciile unui bibliotecar (informaționist, în engleză Informationist) pentru asistență atunci când este nevoie.

Obținerea acestor deziderate implică mutarea colecției din formatul print în formatul electronic. În afară de 88 de jurnale în formă print, restul jurnalelor achiziționate sunt în format electronic. Existența unui puternic sistem de livrare a documentelor completează colecția electronică prin livrarea electronică a documentului solicitat. Existența jurnalelor electronice eliberează conținutul de recipientul său fizic, tot așa cum biblioteca poate renunța în această fază la recipientul său fizic și anume clădirea în sine. Colecțiile sunt aduse utilizatorilor în mediu electronic fără ca aceștia

să fie nevoiți să mai vină la bibliotecă. În această versiune a bibliotecii – „Oriunde te-ai afla” – accesul la colecții și la site-ul bibliotecii trebuie să fie foarte bun. Pe site-ul bibliotecii se regăsesc o mulțime de resurse electronice, link-uri către cele mai accesate resurse electronice, către PubMed, jurnalele electronice și catalogul bibliotecii. Compoziția staff-ului bibliotecii s-a schimbat foarte mult din 2001 din cauza mutării accentului dezvoltării colecției în format electronic. Biblioteca are în echipa sa bibliotecari specializați care pot livra servicii informaționale departamentelor academice și clinice ale universității. Acest gen de bibliotecari sunt repartizați în funcție de pregătirea lor, subiectul de expertiză sau o anume afinitate pentru o anume disciplină.

În această situație, biblioteca se pare că nu mai are nevoie de spațiul său fizic, adică clădirea bibliotecii. Acest lucru poate fi posibil datorită faptului că în campusul universității există Biblioteca Istorică de Medicină, arhive medicale, un centru de simulare clinică și, de asemenea, există spații excelente de studiu pentru studenți, localizate în campusul universității.

Astfel, este posibil ca în viitor sediul fizic al bibliotecii să adăpostească doar staff-ul de bibliotecă. În această idee, programul de lucru cu utilizatorii a fost redus. Rămân totuși două provocări, prima

fiind de natură sentimentală în ceea ce privește atașamentul față de ideea de bibliotecă ca spațiu, chiar dacă utilizatorii vin sau nu în acest spațiu, a doua este de natură fizică nevoia de a refolosi spațiul care a servit depozitării colecției printate.

Tehnologia a jucat un rol cheie în eforturile depuse de către bibliotecari, ceea ce s-a realizat nu ar fi fost posibil fără un proces amplu de digitizare, un acces bun la rețeaua Internet și accesul individualizat la resursele tehnologice. Pe viitor, această echipă de bibliotecari își propune să se focalizeze și mai intensiv pe tehnologie, permițând utilizatorilor săi să își dezvolte abilitățile de a găsi și manipula exact informația dorită din ceea ce este disponibil.

În acest moment, la accesarea paginii de internet a acestei bibliotecii, te întâmpină un mesaj al Președintelui Comitetului Consultativ al Bibliotecii Welch în care se comunică că deocamdată biblioteca își menține statutul curent, adică are atât sediul fizic disponibil, cât și accesul la resursele electronice. Este interesant că există o mare preocupare din partea staff-ului academic pentru

viitorul bibliotecii, vizând, în acest moment, mai ales clădirea bibliotecii, o clădire considerată o adevărată comoară, proiectată în stilul renașterii de către Edward L. Tilton, cu interioarele îmbogățite cu șapte varietăți de marmură, tavane pictate, tapițerii flamande din secolul al XVII-lea, care găzduiește, de asemenea, diverse expoziții de interes medical.

Rămâne de urmărit, pe viitor, evoluția acestei bibliotecii care a reușit cu adevărat să se integreze perfect în spațiul virtual, aducând utilizatorilor săi materialul dorit într-un timp cât mai scurt, indiferent dacă acești utilizatori se află în interiorul bibliotecii sau în cu totul altă localizare decât spațiul fizic al bibliotecii.

Biblioteca va fi întotdeauna la dispoziția celor care solicită informații sau diverse materiale, serviciile oferite de ea putându-se desfășura atât în spațiul fizic pe care îl ocupă clădirea sa, precum și în spațiul virtual pe internet unde poate ajunge în orice colț din lume, căpătând în acest fel noi valențe, noi căi de dezvoltare și de implicare în procesul de cunoaștere și de învățare.

Bibliografie:

1. The Welch Medical Library of 2012 – Wherever you are/ Blair Anton, Nancy Roderer, Stella Seal, Claire Twose, Sue Woodson. În Library Connect, Vol. 9, nr. 1, p. 2, 10.
2. <http://www.welch.jhu.edu/>

